

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
201205666- RBA/AEI

Dato
07.09.2012

Spørsmål nr. 1791 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Spørsmål:

Mange er sterkt bekymret over kostnadsutviklingen til nødnett. Bekymringen blir ikke mindre av at statsråden i sitt svar på spm. 1742 ikke legger frem oppdaterte tall over kostnadsutviklingen - en oversikt som lett burde kunne fremskaffes fra Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK). Hva er de siste tallene for totalkostnaden for nødnett fordelt på byggetrinn, og hva er de reelle årlige driftskostnadene kommet opp fordelt på politidistrikt, helseforetak og brannregion sammenlignet med estimerte årlige kostnader?

Svar:

Kostnadsramme trinn 1

Stortinget vedtok 18.12.2006 at et første utbyggingstrinn – trinn 1 – for nytt digitalt radiosamband i Norge – Nødnett - skulle igangsettes, jf. St.prp. nr. 30 (2006-2007) og Innst. S. nr. 104 (2006-2007), og at kontrakt for en landsdekkende utbygging kunne inngås. Trinn 1 av nødnettprosjektet omfatter politidistriktene Østfold, Follo, Romerike, Oslo, Asker og Bærum samt Søndre Buskerud.

I Prop. 100 S (2010-2011), jf. Innst. 371 S (2010-2011) ble følgende opplyst:

Basert på en oppdatert beregning fra Direktoratet for nødkommunikasjon, anslås de samlede kostnadene for første utbyggingstrinn, inkludert leveranser, drift av Nødnett, prosjektorganisasjonen og direktoratet i 2011 nå til 1 347 mill. kroner. I underkant av 200 mill. kroner av kostnadsoverskridelsen skyldes prosjektforsinkelse og benyttes til dekning av driftskostnader til Direktoratet og drift av radionettet i trinn 1 området.

Det er ikke endringer i de samlede kostnader for første utbyggingstrinn.

Kostnadsramme trinn 2

I tråd med ekstern kvalitetssikrers anbefaling foreslo Regjeringen og vedtok Stortinget i Prop. 100 S (2010-2011), jf. Innst. 371 S (2010-2011) at kostnadsrammen for fullføring av

utbygging og drift av Nødnett i hele Fastlands-Norge (trinn 2) fastsettes til 4 700 mill. kroner. Styringsrammen ble satt til 3 950 mill. kroner, med en usikkerhetsavsetning på 750 mill. kroner. Det er ikke foretatt endringer i kostnadsrammen.

Rammene består av investeringsselementer i form av utstyr som radio-nettverk, kjernenett, kommunikasjonssentraler, radioterminaler og aktiviteter som knyttes til montering, installasjon og planlegging av disse elementene. Rammene består videre av følgende driftselementer: Direktoratet, prosjektorganisasjon, støtte til innføringsprosjektene i etatene og driftsutgifter i utbyggingsperioden som inngår som del av prosjektet.

Utover dette har nødetatene betydelige innføringskostnader. Dette er både kostnader til tilpasning av lokaler og utstyr ved selve lokasjonene (for eksempel for kommunikasjonssentraler), men også kostnader til opprettholdelse av en prosjektorganisasjon som skal legge til rette for innføringen av nytt utstyr og nye løsninger.

Driftskostnader ved landsdekkende Nødnett

Som opplyst i Prop. 100 S (2010–2011), jf. Innst. 371 S (2010–2011) har staten ved videreføring av Nødnett gjennom trinn 2 pådratt seg årlige forpliktelser til 2026 i drift av Nødnettet i størrelsesorden om lag 300 mill. kroner årlig etter ferdig utbygging. Denne driften består av drifts- og vedlikeholdskostnader, leie av basestasjoner, linjeleie i nettet, linjeleie til kontrollrom og drift av kontrollrom. Linjeleie til og drift av kontrollrom utgjør om lag 5% og skal betales av etatene i form av refusjon til Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK). Den øvrige andelen skal i prinsippet dekkes som brukerbetaling.

Brukernes kostnader

Brukernes kostnader til drift utgjøres av abonnementsavgiften, kostnader knyttet til leie av data-linjer til kommunikasjonssentraler, teknisk støtte/garantikostnader til kommunikasjonssentraler og andre etatsinterne utgifter som opplæring, brukerstøtte, løpende vedlikehold, utskifting av radioterminaler og administrasjon av egne brukere i nettet.

Følgende fremgår i Prop. 100 S (2010–2011) kapittel 9 om bakgrunn for abonnementsordningen:

Stortinget forutsatte i 2004 at nødetatene skal betale driftsutgiftene til Nødnett etter hvert som dette bygges ut og etatene tar nettet i bruk, og at utgiftene skal dekkes innenfor etatenes til enhver tid gjeldende budsjettammer, jf. Budsjett-innst. S. nr. 4 (2004–2005).

Abonnementsinntekter fra nød-etatene skal dermed dekke kostnader til drift av Nødnett, herunder drift og vedlikehold av nettet, leie av datalinjer for kjerne- og radionett samt leie av basestasjonsplasser. Abonnementsordningen, også omtalt som brukerbetalingsordningen, ble beskrevet i St.prp. nr. 30 (2006–2007), og er basert på anbefalinger fra en arbeidsgruppe¹¹. Arbeidsgruppen la våren 2006 frem et omforent forslag til prinsipper for en betalingsmodell og innplasserte de ulike etatenes brukere i ulike bruksavhengige kategorier.

I kapittel 11, jf. Prop. 100 S (2010–2011) om økonomiske og administrative konsekvenser opplyses det bl.a. følgende om etatens kostnader til gammelt og nytt samband, vanskeligheter med å sammenligne kostander før og etter nytt Nødnett, at etatene vil få økte kostander og at

¹¹ Arbeidsgruppen besto av medlemmer fra Politidirektoratet, Sosial- og helsedirektoratet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Norsk brannbefals forbund, Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon og Justis- og politidepartementets nødnettprosjekt

prinsippet om refordeling mellom etatene videreføres inntil mer erfaring foreligger og vurderes etter fullført utbygging:

Konsulentselskapet SINTEF ble tildelt oppdraget for gjennomføring av kostnadsanalysen. Nødetatenes kostnader til de gamle sambandssystemene ble i rapporten som forelå i mars 2009 anslått til 223 mill. kroner pr år. Nødetatenes samlede driftskostnader etter at nettet er ferdig utbygget er av SINTEF anslått til 370 mill. kroner per år, hvorav 217 mill. kroner vil utgjøre betaling av abonnement og de resterende 153 mill. kroner vil være etatsinterne kostnader. Det forventes at kommunene vil måtte betale 43% av de nevnte 370 mill. kroner. De etatsinterne kostnadene er variable og påvirkes av etatene og kommunene gjennom effektiviserings- og forenklingstiltak. Om lag 32 mill. kroner av de etatsinterne kostnadene er nye kostnader, mens 55 mill. kroner er ren kostnadsøkning blant annet på grunn av mange nye kommunikasjonssentraler ved legevakter og akuttmottak på sykehus. SINTEF har videre beregnet at de årlige reinvesteringskostnadene i brukerutstyr, som slår inn etter 5-7 år, kan utgjøre 145 mill. kroner i året.

Med bakgrunn i SINTEFs kostnadsmålinger viser det seg vanskelig å foreta en reell sammenligning av etatenes kostnader før og etter etablering av Nødnett. Dette skyldes bl.a. at det har vært ulik praksis i etatene og kommunene for hvordan og hvor slike kostnader har blitt utgiftsført. Ekstern kvalitetssikrer har gitt uttrykk for at det er vanskelig å beregne driftskostnader i før-situasjonen slik at disse blir relevante for sammenligning med den nye løsningen. Det anbefales derfor at det vises varsomhet ved bruk av resultatene fra kostnadsmålingene. Nødnett utgjør et teknologiskifte og innebærer en vesentlig modernisering av kritisk sambandsinfrastruktur. Anslagsvis 87 mill. kroner av etatenes driftskostnader kan tilskrives nye poster som ikke er direkte sammenlignbare med de gamle systemene. Noen kommuner bruker ikke helseradionettet slik de er pålagt, og har sannsynligvis lavere utgifter til radiosamband enn om de hadde oppfylt forskriftens krav til forsvarlig samband. Etatenes samlede driftskostnader utgjør ifølge SINTEF 370 mill. kroner hvorav 283 mill. kroner i følge SINTEF er sammenlignbare med tidligere kostnader beregnet til 223 mill. kroner, det vil si en økning på 27 %. Ekstern kvalitetssikrer har i sin vurdering av SINTEFs rapport påpekt at det er vanskelig å sammenligne kostnadene på grunn av beskjedne datakvalitet i før-situasjonen og lite erfaring med det nye systemet samt at rapporten underkommuniserer usikkerheten i de fremlagte resultater.

Det fremgikk i St.prp. nr. 30 (2006-2007) at det basert på de foreslåtte prinsippene for betaling, antall innmeldte brukere, fordeling av brukere i forhold til brukerprofilene og prising av disse, ville skje en betydelig omfordeling av utgifter mellom sektorene. Regjeringen legger til grunn at abonnementsordningen og prinsippet om refordeling mellom sektorene videreføres inntil mer erfaring foreligger, og vurderes etter fullført utbygging. Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet vil, når mer erfaring fra brukerbetalingsordningen foreligger, eventuell refordeling mellom etatene er foretatt og gevinstrealiseringsprosjekter er igangsatt, vurdere kommunenes kostnader til Nødnett. Kommunal- og regionaldepartementet og KS skal involveres.

I Innst. 371 S (2010-2011) fremgår for øvrig følgende i kap. 2.12 Vurdering av brukerkostander:

Komiteen vil peke på at Nødnett utgjør et teknologiskifte og innebærer en vesentlig modernisering av kritisk sambandsinfrastruktur. Komiteen merker seg at anslagsvis 87 mill. kroner av etatenes driftskostnader kan tilskrives nye tjenester og funksjonalitet som ikke er

direkte sammenlignbare med de gamle systemene. Komiteen merker seg at det er opplyst at noen kommuner ikke bruker helseradionettet slik de er pålagt, og sannsynligvis har lavere utgifter til radiosamband enn om de hadde oppfylt forskriftens krav til forsvarlig samband.

Dersom Nødnett ikke blir innført, legger komiteen til grunn at nødetatene vil stå overfor store investerings- og driftsutgifter ved utskiftning til enkeltvis og lokale løsninger, samtidig som man vil gå glipp av muligheten som ligger i et nasjonalt nett for alle nød- og beredskapsstatene. Det vil påløpe vesentlige kostnader til kryptering i tråd med pålegget fra Datatilsynet, og det er usikkert om det er teknisk mulig å kryptere alle de gamle nettene. Tatt i betraktning den kvalitetsheving, nye tjenester og de effektiviseringsmuligheter Nødnett gir, samt usikkerheten knyttet til beregningsgrunnlaget, synes det etter komiteens vurdering å være naturlig at det blir en viss økning i etatenes driftskostnader. Komiteen merker seg også at Nødnett legger til rette for gevinstrealisering knyttet til reduksjon i antall kommunikasjonssentraler og driften av disse både internt i og på tvers av etater og geografiske områder.

Komiteen legger til grunn at abonnementsordningen og prinsippet om refordeling mellom sektorene videreføres inntil mer erfaring foreligger, og vurderes etter fullført utbygging. Komiteen legger videre til grunn at Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, når mer erfaring fra brukerbetalingsordningen foreligger, eventuell refordeling mellom etatene er foretatt og gevinstrealiseringsprosjekter er igangsatt, på nytt kartlegger og vurderer kommunenes kostnader til Nødnett.

Under følger en oppsummering av de kostnader etatene skal betale til DNK. Alle regnskapstall og prognoser i tabellene er innhentet og utarbeidet av DNK.

Abonnementskostnader

I tabellen under fremkommer regnskapstall og prognoser for inntekter til DNK fra abonnementsordningen for etatsbrukerne innenfor området for første byggetrinn. Etatene har tatt Nødnett i bruk gradvis i løpet av perioden. Alle politiets brukere har benyttet Nødnett i hele perioden, brann har benyttet Nødnett fullt ut siden andre halvdel av 2011, mens helses siste brukere først ble tilknyttet Nødnett i andre kvartal 2012. Resultatet av ulik oppstart fra etatsbrukerne er at 2013 vil være det første året med full abonnementsbetaling fra alle Nødetatenes brukere av Nødnett i første utbyggingsområde. Tabellen under viser at full drift i første utbyggingsområde gir om lag 60 mill. kr i inntekter for DNK og da tilsvarende kostnader for etatsbrukerne i samme område.

Abonnementsinntekter fra etatsbrukere første byggetrinn (mill. kr)	2011	2012	2013
	Regnskap	Prognose	Prognose
Brann	5,5	10,6	10,6
Politi	25,7	41,8	41,7
Helse	0,9	7,0	8,1
Total	32,1	59,4	60,4

Linjeleie til kommunikasjonssentraler

Etatene dekker kostnader for linjeleie til kommunikasjonssentralene etter hvert som de tilknyttes Nødnett. Prognosene viser hva som forventes som årlig kostnad for brukerne i første utbyggingstrinn. Kostnadene er faste for de ulike typer linjer noe som gir relativt sikre prognoser for den enkelte etat. Kostnadene til dette forventes å bli som tidligere antatt og er i følge DNK kommunisert til etatsbrukerne.

Linjeleie til kommunikasjons-sentralene i første byggetrinn (mill. kr)	2011	2012	2013
	Regnskap	Prognose	Prognose
Brann	0,6	0,6	0,6
Politi	1,6	1,6	1,6
Helse	1,3	1,8	1,8
Totalt	3,5	4,0	4,0

Teknisk støtte/garantikostnader til kommunikasjonssentraler

I forbindelse med levering av kommunikasjonssentralene mottar etatene kontraktfestede tjenester. Disse tjenestene er knyttet til bruk av utstyret og består av teknisk støtte i utrulling av Nødnett samt garantikostnader i to år etter at kommunikasjonssentralene er akseptert og tatt i bruk i Nødnett. Deler av betaling av disse tjenestene faktureres som en engangsbetaling for hele perioden og følger av prosjektets milepælsplan. Disse kostnadene har i følge DNK vært kjent for etatene fra oppstart av første byggetrinn og det har ikke vært noen endring av disse i løpet av prosjektperioden, dvs kostnadene er som forventet.

Teknisk støtte/garantikostnader til kommunikasjonssentraler i første byggetrinn (mill. kr)	2011	2012	2013
Brann	7,6	0,5	0,1
Politi	7,8	0,7	0,1
Helse	8,7	1,1	0,2
Totalt	24,2	2,3	0,4

Utover den avtalte garantiperioden kan etatene forlenge avtaleperioden med leverandør eller inngå egne avtaler for disse tjenestene. Hva den enkelte etat velger å gjøre videre, etter dialog med DNK, vil være styrende for disse årlige kostnadene per etat.

Med hilsen

Grete Faremo